

a hospodářský, jež se dějí oba uvnitř pevného okruhu postulátů — v okruhu fáze jednak technické, jednak hospodářské. I hospodářská fáze jest uzavřená i soběstačná — obsahuje vše, čeho potřeba k vysvětlení úvah hospodářských, zároveň jest však prosta vši zbytečné přítěže, jak níže dovodíme.

3. Rozdíly technického a hospodářského způsobu myšlení.

A. Teleologický rozsah a různé fáze.

Čím se liší technické myšlení od hospodářského? V první řadě svým teleologickým rozsahem. Neboť tam byl předmětem myšlení pouze prostředek a účel, zde jsou čtyři postuláty, jak jsme je uvedli ve zmíněném schematu (*A, B, C, D*), jež zasahují do sebe jako ozubená kola a tvoří jediný, jako by železným kruhem spjatý celek. Nemůžeme vyloučiti žádný člen tohoto teleologického útvaru, aniž znemožníme výklad hospodářských úvah. Technické myšlení se krátce liší od hospodářského svou vlastní teleologickou fází, v jejímž rámci se děje příslušné myšlení — jinými slovy — obě myšlení se liší od sebe v první řadě různými fázemi: technickou a hospodářskou. O technické fázi jsme již mluvili. Výkladům o fázi hospodářské vyhradíme samostatnou kapitolu.

B. Hospodářské pojmy.

Dále liší se oba způsoby myšlení od sebe pojmy, jež tvoří hospodářskou fází, jen v této přicházejí v úvahu a jež tedy jediné lze právem nazvati pojmy hospodářskými. Jsou to základní pojmy hospodářského

myšlení: pojmy nákladu a výnosu. V průběhu další konstrukce své hospodářské teorie poznáme ještě jiné hospodářské pojmy; poněvadž však jich vysvětlení není ku pochopení výstavby hospodářské fáze nezbytně nutné a zároveň jich povšechně hospodářský význam i obtížnost jich konstrukce vyžadují samostatné kapitoly, spokojíme se při výkladu pojmů nákladu a výnosu s tím, že ostatní hospodářské pojmy pouze vyjmenujeme, aniž jsme ihned podali výklad jich konstrukce.

Výkladu konstrukce hospodářské fáze musí předcházeti výklad základních hospodářských pojmů (nákladu a výnosu), neboť bez pochopení těchto pojmů, jež jsou základními kameny hospodářských úvah, bylo by vysvětlení hospodářské fáze marným. Proto bude tvořiti obsah příští kapitoly výklad pojmů „náklad“ a „výnos“.

4. O hospodářských pojmech zvláště.

A. Náklad a výnos.

a) Analýsa pojmů nákladu a výnosu.

Kdy mluvíme o nákladu? Vždy jen tehdy, mluvíme-li zároveň o výnosu, jinak nikdy. Obsahuje proto pojem nákladu znak korelativity. Tento znak znamená nutný vztah k jinému, od nákladu odlišnému pojmu, totiž k pojmu výnosu. Jako není bratra bez sestry, otce bez dětí, otroka bez práce, není ani nákladu bez výnosu a výnosu bez nákladu. Jsou to pojmy korelativní, jež nejsou myslitelný jeden bez druhého.

Vztah těchto pojmů jest však zvláštního rázu. Podstupujeme náklad vždy jen v očekávání nějakého výnosu. Tím prohlašujeme zároveň, že bychom nechtěli